

NORGES HØYESTERETT

Den 23. mai 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Falch og Høgetveit Berg i

HR-2019-980-U, (sak nr. 19-077843STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

Påtalemyndigheten (politadvokat Tonje Rønnaas)

mot

A (advokat Stein Øivind Østberg)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om løslatelse fra varetekt.
- (2) A ble pågrepet 7. mai 2019. Han er siktet for overtredelse av straffeloven § 282.
- (3) Oslo tingrett avsa 9. mai 2019 kjennelse, hvor A ble varetektsfengslet i fire uker og ilagt brev- og besøksforbud i to uker. Tingretten bygget på at det både var bevisforspillelsesfare og unndragelsesfare.
- (4) A anket til Borgarting lagmannsrett, som avsa kjennelse 20. mai 2019 med denne slutningen:
«A født 00.00.1981 løslates.»
- (5) Kjennelsen er avsagt under dissens, og flertallet på to dommere hadde ulike begrunnelser for at siktede måtte løslates: Én dommer mente at det ikke var skjellig grunn til å mistenke siktede for det straffbare forholdet. Den andre dommeren mente mistanken var tilstrekkelig og at det foreligger unndragelsesfare, men kom til at fengsling var et uforholdsmessig inngrep.
- (6) *Påtalemyndigheten* har anket kjennelsen til Høyesterett og påstår at den må oppheves. Lagmannsretten har gitt anken oppsettende virkning. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking:
- (7) Den dommeren som mente at mistanken ikke er sterk nok, skulle også vurdert om det i stedet er skjellig grunn til å mistenke overtredelse av straffeloven § 271. Den andre dommeren har bygget på feil forståelse av straffeprosessloven § 170 a, idet forholdsmessigheten ikke er vurdert ut fra tidspunktet for hovedforhandling. Dessuten har denne dommeren ikke vurdert bevisforspillelsesfare som fengslingsgrunn, og begrunnelsen for at fengsling er

uforholdsmessig er da ikke tilstrekkelig. Det skulle også vært vurdert om fengsling i en kortere periode er forholdsmessig.

- (8) A påstår anken forkastet. Lagmannsretten har gjort en slik bred helhetsvurdering som kreves etter straffeprosessloven § 170 a, og begrunnelsen er tilstrekkelig. Henvisningen til sakens historikk fanger opp en rekke momenter knyttet til saksforløpet som det ikke er behov for å gi en detaljert beskrivelse av. Kravet til begrunnelse er ikke like strengt ved løslatelse.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at påtalemyndigheten har anket over lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking. Dette kan utvalget prøve, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3.
- (10) De krav til begrunnelse som fremgår av straffeprosessloven § 184 andre ledd, kommer ikke til anvendelse når kjennelsen går ut på løslatelse. Da gjelder de alminnelige krav til begrunnelse som fremgår av straffeprosessloven § 52, hvor det heter at «[k]jennelser skal ha grunner». Normalt er det da tilstrekkelig at det fremgår av begrunnelsen at de spørsmål som saken reiser, er vurdert, se for eksempel Rt-1999-475. Forholdene kan imidlertid ligge slik an at det er nødvendig med en mer omfattende begrunnelse, se Rt-2010-1269 avsnitt 19 med videre henvisninger.
- (11) Den begrunnelse som den *ene dommeren* gir for at det ikke er skjellig grunn til mistanke, er etter ankeutvalgets mening tilstrekkelig. Det fremgår at en rekke konkrete bevis er vurdert, og at de samlet sett ikke gir tilstrekkelige holdepunkter for at siktede har utøvd vold mot barna. Ankeutvalget forstår dommeren slik at det heller ikke er skjellig grunn til å mistenke vold mot barnas mor. Det var da unødvendig å drøfte straffeloven § 271 særskilt.
- (12) Den *andre dommeren* gir følgende begrunnelse for at fengsling vil være uforholdsmessig:
- «Lagdommer Vogt-Lorentzen er enig med tingretten i at det er nærliggende fare for at siktede vil unndra seg straffeforfølgelse om han løslates nå, jf. straffeprosessloven § 171 nr. 1. Det vises her til tingrettens begrunnelse, som også er dekkende for lagdommer Vogt-Lorentzens syn. Det bemerkes likevel at siktede har tilknytning til Norge gjennom blant annet sine barn. Ut fra det svake mistankegrunnlaget, samt sakens art, omfang og historikk mener i midlertid lagdommer Vogt-Lorentzen at det ikke er forholdsmessig å holde A i varetekt, sml. straffeprosessloven § 170a.»**
- (13) Alle momentene som her trekkes frem, er relevante i forholdsmessighetsvurderingen. Det fremgår imidlertid ikke om forholdsmessigheten er vurdert opp mot eventuell bevisforspillelsesfare som påtalemyndigheten påberoper at foreligger. Etter ankeutvalgets syn skulle dette vært gjort i et tilfelle som her, hvor bevisforspillelsesfaren sto sentralt både i påtalemyndighetens begjæring og i tingrettens kjennelse. Skulle det foreligge fare for bevisforspillelse – noe det ikke fremgår at dommeren tok stilling til – vil det etter omstendighetene kunne ha betydning ved vurderingen av forholdsmessigheten. Selv om straffeprosessloven § 52 ikke krever noen omfattende begrunnelse, skulle det ha fremgått *at* momentet er vurdert og *om* det konkret er gitt vekt i forholdsmessighetsvurderingen.
- (14) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)